

ДЕРЖАВНА РЕГУЛЯТОРНА СЛУЖБА УКРАЇНИ

РІШЕННЯ

від 11 травня 2023 року № 39

Про необхідність усунення Міністерством розвитку громад, територій та інфраструктури України порушень принципів державної регуляторної політики згідно з вимогами Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності»

Відповідно до статті 30 Закону України від 11.09.2003 № 1160-IV «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» (далі – Закон № 1160) та на підставі звернень товариства з обмеженою відповідальністю «Ерабус» і товариства з обмеженою відповідальністю «Лубертяношбус», Державна регуляторна служба України здійснила експертизу наказу Міністерства транспорту та зв'язку України від 30.11.2010 № 860 «Про затвердження Примірної форми договору про надання послуг автостанцією перевізникові» (далі – Наказ № 860) та встановила таке.

У преамбулі Наказу № 860 зазначено, що він розроблений відповідно до статей 32, 36 Закону України «Про автомобільний транспорт», пункту 114 Правил надання послуг пасажирського автомобільного транспорту, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 18.02.97 № 176 (далі-Постанова №176), та Порядку регулювання діяльності автостанцій, затвердженого наказом Міністерства транспорту та зв'язку України від 27.09.2010 № 700 (далі – Наказ № 700), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 10.11.2010 № 1068/18363.

Зауважимо, що Наказ № 700 втратив чинність на підставі наказу Міністерства інфраструктури України від 09.01.2020 № 2 «Про визнання таким, що втратив чинність, наказу Міністерства транспорту та зв'язку України від 27 вересня 2010 року № 700».

Стаття 32 Закону України «Про автомобільний транспорт» від 05.04.2001 № 2344-III (далі – Закон № 2344) встановлює, що відносини автомобільного перевізника, який здійснює перевезення пасажирів на автобусних маршрутах загального користування, із власниками автостанцій визначаються договором.

Предметом договору автомобільного перевізника, що здійснює перевезення пасажирів на автобусних маршрутах загального користування, з власниками автостанцій є надання послуг та виконання робіт, пов'язаних з

Державна регуляторна служба України

№ 39/0/81-23 від 11.05.2023

Підписав: Кучер Олексій Володимирович

Сертифікат: 4FD4BFDE9E1BAF3A040000088690000DF390100

Дійсний: з 14.06.2022 19:27:10 по 14.06.2023 19:27:10

відправленням і прибуттям пасажирів.

Власники автостанцій зобов'язані укласти договір з автомобільним перевізником, що здійснює перевезення пасажирів на автобусних маршрутах загального користування, тільки за наявності в нього договору із органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування про організацію перевезення на автобусних маршрутах загального користування чи дозволу органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування на обслуговування маршрутів загального користування, що пролягають через цю автостанцію.

Статтею 36 Закону № 2344 визначено, що автостанції надають пасажиром послуги, пов'язані з їх проїздом автобусними маршрутами загального користування, а автомобільним перевізникам, які здійснюють перевезення пасажирів на договірних умовах, – послуги, пов'язані з відправленням та прибуттям автобусів згідно з розкладом руху.

До обов'язкових послуг, що повинні надаватися автостанціями автомобільному перевізнику, належать: продаж квитків; організація прибуття та відправлення автобуса з облаштованих платформ; інформування водія щодо умов дорожнього руху на маршруті.

Власники автостанцій несуть відповідальність за якість та безпеку послуг, що надаються автостанціями пасажиром та автомобільним перевізникам, технічний та санітарно-гігієнічний стан будівель, споруд, обладнання та території автостанції.

Відповідно до пункту 114 Постанови №176 визначено, що перелік послуг, які надаються автостанцією автомобільному перевізникові, їх обсяги і вартість визначаються в договорі, укладеному між ними.

Слід відзначити, що на час прийняття Наказу № 860 діяла редакція Постанови № 176, де у пункті 114 було визначено, що перевізник укладає з автостанцією договір про надання послуг автостанцією, яким визначаються перелік та обсяги послуг, їх вартість і порядок проведення розрахунків. Примірну форму договору затверджує Мінтрансзв'язку.

Разом з тим, з 07.02.2018 пункт 114 Постанови № 176 змінено на наступну редакцію: «Перелік послуг, які надаються автостанцією автомобільному перевізникові, їх обсяги і вартість визначаються в договорі, укладеному між ними». Із зазначеного пункту виключено норми щодо затвердження органом влади Примірної форми договору про надання послуг автостанцією.

Виходячи із зазначеного, Наказ № 860 не відповідає діючому законодавству, а саме Закону № 2344 та чинній редакції Постанови № 176.

Відповідно до частини першої статті 626 Цивільного кодексу України (далі – ЦКУ) договором є домовленість двох або більше сторін, спрямована на встановлення, зміну або припинення цивільних прав та обов'язків.

Згідно з частиною першою статті 627 ЦКУ сторони є вільними в укладенні договору, виборі контрагента та визначенні умов договору з урахуванням вимог цього Кодексу, інших актів цивільного законодавства, звичаїв ділового обороту, вимог розумності та справедливості.

Частина перша статті 628 визначає, що зміст договору становлять умови (пункти), визначені на розсуд сторін і погоджені ними, та умови, які є обов'язковими відповідно до актів цивільного законодавства.

Виходячи із зазначеного, статі 627, 628 ЦКУ передбачають свободу договору і згоду сторін договору на кожну його умову.

Частиною другою статті 179 Господарського кодексу України визначено, що Кабінет Міністрів України, уповноважені ним або законом органи виконавчої влади, державні органи та органи державної влади можуть рекомендувати суб'єктам господарювання орієнтовні умови господарських договорів (примірні договори), а у визначених законом випадках – затверджувати типові договори.

Отже, статтями 32, 36 Закону № 2344, а також Постановою № 176 не надано право Кабінету Міністрів України або уповноваженим ним або законом органам виконавчої влади, державним органам та органам державної влади визначати умови договору, який перевізник укладає з автостанцією.

Враховуючи вищезазначене, ДРС встановила, що Наказ № 860 не відповідає основним принципам державної регуляторної політики, визначеним статтею 4 Закону України № 1160, зокрема:

адекватності – відповідність форм та рівня державного регулювання господарських відносин потребі у вирішенні існуючої проблеми та ринковим вимогам з урахуванням всіх прийнятних альтернатив, *оскільки форма та рівень регулювання в частині затвердження Примірної форми договору про надання послуг автостанцією перевізникові не відповідають Закону № 2344 та чинній редакції пункту 114 Постанови № 176;*

ефективності – забезпечення досягнення внаслідок дії регуляторного акту максимально можливих позитивних результатів за рахунок мінімально необхідних витрат ресурсів суб'єктів господарювання, громадян та держави, *в частині введення непередбачених чинним законодавством вимог до суб'єктів господарювання, що тягнуть за собою адміністративне та фінансове навантаження на суб'єктів господарювання шляхом впровадження відповідного регулювання, що, в свою чергу, створює штучні обмеження у відповідній сфері державного регулювання, та є неузгодженими з діючими регуляторними актами, в порушення вимог статті 5 Закону України № 1160, зокрема з:*

– Законом України «Про автомобільний транспорт» (статті 32, 36);

– постановою Кабінету Міністрів України від 18.02.1997 № 176 «Про затвердження Правил надання послуг пасажирського автомобільного транспорту» (зі змінами), (пункт 114).

ДРС відзначає, що слабкість і недосконалість правового захисту підприємництва, неузгодженість нормативних актів негативно впливають на ефективність підприємництва в Україні. Одним із дестабілізуючих факторів для сфери пасажирських перевезень є непослідовність і суперечливість

законодавства.

Крім того, до ДРС не надходили звіти по відстеженню наказу Міністерства транспорту та зв'язку від 30.11.2010 № 860 «Про затвердження Примірної форми договору про надання послуг автостанцією перевізникові», що свідчить про порушенням вимог статті 10 Закону України № 1160.

Керуючись частиною третьою статті 27 Закону України № 1160 Державна регуляторна служба України

вирішила:

запропонувати Міністерству розвитку громад, територій та інфраструктури України визнати таким, що втратив чинність наказ Міністерства транспорту та зв'язку України від 30.11.2010 № 860 «Про затвердження Примірної форми договору про надання послуг автостанцією перевізникові», як такий, що не узгоджується з вимогами чинного законодавства України та порушує принципи державної регуляторної політики.

Рішення Державної регуляторної служби України щодо усунення порушень принципів державної регуляторної політики підлягає виконанню у порядку, визначеному статтею 28 Закону № 1160, у двомісячний строк з дня прийняття такого рішення.

Виконання такого рішення передбачає підготовку проекту акта про визнання таким, що втратив чинність наказу Міністерства транспорту та зв'язку України від 30.11.2010 № 860 «Про затвердження Примірної форми договору про надання послуг автостанцією перевізникові» та подання не пізніше одного робочого дня до закінчення строку виконання відповідного рішення до уповноваженого органу копії акта про визнання таким, що втратив чинність, цього регуляторного акта.

У разі невиконання рішення уповноваженого органу про необхідність усунення порушень принципів державної регуляторної політики або неоскарження цього рішення органом виконавчої влади протягом встановленого в Законі № 1160 строку, дія регуляторного акта або окремих його положень, щодо яких було прийнято відповідне рішення, зупиняється наступного дня з дня закінчення строку для виконання такого рішення.

Подання скарги щодо рішення уповноваженого органу не зупиняє дії цього рішення.

**Голова Державної
регуляторної служби України**

Олексій КУЧЕР